

Novičar iz Ljubljane.

Včeraj so se začele očitne porotne sodbe (sodbe po prisežnih možeh) v Ljubljani, in steni je tadi pri nas djansko vpeljana tista imenitna vstavna naprava, ktere namen in visoko pomembo so „Novice^a“ želani natanjko razložile. S serčnim veseljem pozdravimo včerajšni začetek! Že pred devetimi je bilo porotnise v reduti čez in čez polno ljudi iz mesta in kmetov, možkih in ženskih, kar je očitno znamenje, de se ljudstvo hoče marljivo vdeleževati imenitnima sodništva, pri

kterih ljudstvo sodi: ali je zatoženc kriv ali ne kriv. Začel je g. vitez Kopini, predsednik porote, sejo z nemškim in potem slovenskim nagovorom, v katerim je ob kratkim imenitnost porot, visoki poklic porotnikov razložil, porotnikom njih dolžnosti na serce položil in poslednjic poslušavce mirniga zadržanja pri teh obravnava opomnil. Nas namen ni govornikov pri teh velikopomenljivih sejah kakor igravce v gledisu presojevati; tudi vemo, de ni vsacimu dar gladke govornosti od nebes dan, in de pri novi reči tudi predsednikom lahko kaj spodleti v vodbi obravnave — ali komur je taka moč govora dana, kakor našimu državnemu pravdniku žl. gosp. Kaiser-ju, se ne moremo zderžati, de biizverstnosti govorjenja obširniši ne spomnili. Gosp. Kaiserje po govoru g. predsednika poprijel besedo v slovenskim jeziku, in je tako krepko in tako ganljivo v nar čistejši slovenšini govoril, de nam je globoko gignjenim serce veselja igralo. Gospod državni pravdnik je danes djansko dokazal, de naš — od nekterih tako zaničevani jezik — je popolnoma zmožen, v vse vradne obravnave vpeljan biti, in de se nima nikakor nemškiga jezika bati. Naj nam zde nekteri gospodje nič več od te nezmožnosti slovenskiga jezika ne govore! — Kakor g. vitez Acula unidan v Celju, je tudi naš gosp. državni pravdnik danes vsim pričujočim dokazal, de tudi naš jezik je za vse kancelijske opravke zadosti omikan, in de ne jezik, ampak le tisti, ki nimajo ljubezni do njega in se ga učiti nočejo, so krivi, ako se slovenska ravnopravnost tu in tam krati. Mi smo gosp. državnemu pravdniku za ta veljavni dokaz serčno hvaležni. Znabiti, de bomo v stanu, drugo pot v „Novi'cah" celi govor žl. g. Kaiser-ja naznaniti, ki je danes dokazal, de je govornik, ki mu jih je malo para. Po slovenskiin govoruje govoril tudi nemško, kar je precej dolgo terpelo. Zato je tretji govornik, od države izvoljeni zagovornik zatoženca, g. Dr. Kavčič besedo v nemškem jeziku poprijel, rekoč: de se mu preveč zamudno zdi v dveh jezikih govoriti, in de je dovolj, če svoj nagovor le v nemškem jeziku izusti, ker jporotniki imajo pravilama tudi nemški jezik razumeti. Če ravno tega pravila ne poznamo, marveč ravno nasprotno mislimo, de pri zatožencu, ki le edini slovenski jezik razume, naj vsi porotniki slovensko razumejo, smo vunder z g. Dr. Kavčičem popolnoma edinih misel, de obravnavanje v dvojnih jezikih je silno zamudno in tudi popolnoma nepotrebno. Gosp. Dr. Kavčič se je v daljni obravnavi tudi zvesto po tem pravilu ravnal, in je vse, tudi s predsednikom, le po slovensko govoril, de je zatoženec vse razumel. Kar pa njegov nagovor vtiče, ga moramo v celim obsežku tudi močno pohvaliti; znabiti de ga bomo zamogli tudi drugo pot v „Novicah" natisniti. Po vsih teh govorih, ki so bili le uvod porotnih sodb, je naznanil g. predsednik, de se bo zde perva obravnava začela. Po tem, ko je bilo iz poklicanih porotnikov 12 izvoljenih in 1 namestnik, in ko sta bila še dva Ljublj. zdravnika razun zdravnikov Kamniškiga kantonskiga poglavarstva poklicana, in so porotniki prisegli, sta pripeljala dva žandarja zatoženca pred sodbo. Avskultant c. k. deželne sodije g. Moos je predbral potem po ukazu gosp. predsednika vradne tožne pisma s popisam cele prigodbe v nemškem in slovenskim jeziku, in branje teh prav dobro v slovenski jezik prestavljenih spisov je pokazalo, de tudi g. Moosu slovenski jezik gladko teče. Zatoženec je mlad fant, 21 let star, iz Berda doma, France Keršan po imenu, majhne pa čokljate postave, precej potuhnjeniga obraza, ki je obdolžen, de je ponoči od 22. do 23. oktobra p. 1. v Prebojah neko žensko z gnojnimi vilami v persi tako sunil, de je kmalo

po tem umerla. Pjančevali so ponoči žganje pivši — potem se je boj začel, ki je z vb o jem končal. Nov dokaz, kam pijančevanje pripelje! Zatoženc taji na vse vprašanja, de ni on tega hudodelstva dopernesel, in pravi, de od nič družiga ne ve, kakor de se je tudi on žganja napil, potem pa domu šel; drugo jutro so prišli po-nj in ga „pred rihto" peljali. Po tem se je začelo izpraševanje prič, moških in ženskih posamesno. O pol dveh se je prenehala obravnava, ki se je popoldne ob 4 spet začela. Kdaj bo sklep, zde še ne vemo. Drugo pot bomo nasledbo te in vsih porotnih sodb naznanili, ki bojo poredama sledile, mende 14 dni. Poslednjic moramo le še dva nasveta razodeti, ne le po naših mislih, temuč po mislih velike večine pričujočih pri ti obravnavi. Pervi: De so bili pri začetku porotnih sodb občni slovenski in nemški nagovori, je prav, ker ti nagovori so bili uvod imenitne nove naprave porotnih sodb, pred ktere zna ravno tako Nemec kakor Slovenec priti, in prav je bilo, de seje poslušavcam o b o j n i g a jezika ta imenitna reč na serce položila, ali — prihodnjic pri posamesnih obravnava naj so le v enim jeziku vse obravnuje, in scer v tistim, ki ga zatoženc razumi, zakaj njega zadeva ta žalostna čast, de je pri ti tožbi poglavna oseba; s Slovencam naj se bere in ravna vse po slovensko, z Nemcam po nemško. Izmed porotnikov se zamore vselej 12 tacih izvoliti, ki za obrnavo določeni jezik razumejo. Silno zamudno in vtrudljivo je branje dolzih spisov v dveh jezikih — in tudi nepotrebno z oziram na zatoženca in porotnike. Kar pa g. sodnike vtiče, se tako spodobi, de na Slovenskim vsi slovensko razumejo, ako pa ne razumejo, naj se dajo k slovenskim obravnavam le slovenskiga jezika razumni — nemški pa k nemškim. Tako bo za vse prav. — Drugi nasvet pa je, naj bi se za poslušavce odločeni prostor povikšal; zdej so tla prenizke; se slabo sliši in malo vidi. Porotne sodbe so „očitno in ustno ravnanje," toraj naj tudi vsi poslušavci, zadnji kakor sprednji, velike in majhne postave, vidijo in slišijo, kar se gori godi. Naj gospod predsednik porotnije blagovoljno pretehta ta dva nasveta. — Prebivavci Krajnskiga mesta imajo hvale vredno navado, de vsako leto obhajajo s slovesnim cerkvenim praznovanjem obletnico smertniga dneva našiga prezgodej umerliga Dr. Prešerna. Tudi letaš so o saboto 8 t. m. v velki farni cerkvi slovesno obhajali ta spomin. — Mestnjani Ljubljanski in volivci mestniga odbora podpisujejo prošnjo do presvitliga cesarja, da naj bi izvoljeniga župana Ljublj. mesta poterediti blagovolili, ker brez župana nima ne magistrat ne mestno svetovavstvo glavarja, in veliko opravil zastaja. — C. k. davkino vodstvo je naznanje dalo, de na dvoje raztergani bankovčki po 6 in 10 kraje, veljajo le in se zamorejo spečati do konca prihodnjiga mesca sušca; po ti dobi se ne bojo pri nobeni kaši več jemali; naj se tedaj popred v nove zamenjajo.